

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIX. Rectè ab Ecclesia prohiberi coniugia, vsque ad quartum vel septimum gradum consanguinitatis & affinitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

CAPVT XXIX.

Rectè ab Ecclesia prohiberi coniugia, vsque ad quartum vel septimum gradum consanguinitatis, & affinitatis.

SEQVITVR ordine QVARTA propositio, quæ talis est: *Rectè Catholica Ecclesia coniugia prohibet olim vsq; ad septimum, postea verò vsq; ad quartum gradum consanguinitatis, & affinitatis.* Hæc est contra omnes hæreticos supra nominatos: omnes enim de hac re Ecclesiam reprehendunt.

Ac duo quidem probanda essent. PRIMO, Ecclesiam posse leges ferre de gradibus cognationis. SECUNDO caulam habuisse cur eiusmodi leges tulerit. Sed illud primum iam est probatum supra in disputatione de impedimento voti solemnis; probatur igitur illud secundum quatuor rationibus, quæ ferè ex Patribus desumpsit S. Thomas in 2. 2. q. 154. art. 1.

PRIMA ratio ducitur ab honore debito consanguineis, & affinis: docet enim ipsa natura, parentibus, & consequenter aliis consanguineis, & affinis deberi peculiarem reuerentiam, reuerentiam, seu cultum, & obseruantiam. Hæc autem reuerentiæ repugnat maximè coniugalis actus, qui sine turpitudine quadam, & irreuerentia exerceri non potest. Quocirca Leuit. 18. cum prohibetur coniugium cum matre, causa redditur: *Quia mater tua est*, & cum prohibetur coniugium cum nuru, dicitur: *Quia vxor filij tui est.* De qua re sic loquitur AVGVSTINVS lib. 15. ciuit. c. 16. *Nescio quomodo inest humanæ verecundiæ quiddam naturale, atque laudabile, et cui debet causa propinquitatis verecundiam, ab ea contineat, quamuis generatricem, tamen libidinem, de qua erubescere videmus et ipsam pudicitiam conjugalem.* Hæc autem ratio eousque valet; quousque habetur noticia cognationis: Solent autem homines ordinariè vsque ad quartam generationem se cognatos agnoscere, deinceps autem viri viri sunt, qui se pro cognatis habeant.

SECUNDA ratio ducitur à consuetudine, & familiaritate, quæ inter consanguineos, & affines esse debet. Nam patet

tes, & filij, fratres, & sorores, aui, & nepotes, mouerca, & priuigni in eadem domo habitant, & assidue noctu, & interdium simul versantur: ceteri etiam propinqui, crebro, & fidenter propinquos aduent, & cum illis manent. Vt autem ista intima consuetudo innoxia esset, oportuit omnino inter eiusmodi personas coniugia interdicere: alioquin enim tria mala ex ista assidua conuersatione nascerentur. VNUM, quod nimis facile, & nimis etiam citò, ac temerè Matrimonia conciliarentur. DEINDE maxima præberetur incestibus occasio: facilius enim peccata committuntur cum eis, cum quibus ius est Matrimonij contrahendi, quàm cum aliis: DENIQUE essent omnia plena malis suspicionibus; & affabilitas, blanditiæque, & oscula, quæ nunc inter propinquos pietatis sunt, tunc libidinis esse non temerè crederentur. Atque hanc rationem amplificat S. Ambrosius in epist. 66. ad Paternum.

TERTIA ratio sumitur à studio charitatis inter extraneos dilatandæ. Nam per Matrimonia coniunguntur, & colligantur homines vinculo necessitudinis. Quòd si inter propinquos Matrimonia contrahantur, perit hic fructus amplissimus propagandæ necessitudinis: nam ad vnam personam multa vincula inutiliter restringuntur, quæ in multas utilissimè spargi potuissent. Si enim frater, exempli causa, sororem ducat uxorem; idem erit frater & maritus respectu vxoris: & idem erit filius, & gener respectu patris: & ille simul erit pater, & socer respectu filij. Itaque duo vincula dilectionis reducuntur ad vnum, quæ duos vnire potuissent. Hanc rationem adfert idem Ambrosius in eadem epist. 66. & Augustin. lib. 15. ciuit. cap. 16.

QUARTA ratio sumitur ab vsu moderato officij coniugalis. Cùm enim naturaliter consanguinei diligentur, si adderetur etiam amor coniugalis, cresceret plus debito carnalis amor. Quæ ratio ex Arist. in 2. lib. polit. deprompta est.

Aduersus hanc propositionem sunt hæc aduersariorum argumenta. PRIMO, obicit Ioan. Brentius in comment. Leuit. ad cap. 18. *Romanus Pontifex non est supra Christum, cùm ipse etiam non nisi Vicarium eius se faciat. At Christus non venit leges politicas constituere, sed verbum Dei annunciare.*

annunciare.

nunciare; ergo nec Romanus Pontifex debet, aut potest eius modi leges ferre.

RESPONDEO PRIMO, Christus non tulit quidem politicas leges, sed potuit tamen ferre, si voluisset; & quod per se potest etiam per Vicarios, præsertim cum eas leges, ad æternam salutem fidelium necessariæ iudicantur.

SECUNDO, leges de Matrimonio non sunt merè politicae, sed etiam spirituales, cum Matrimonium sit Sacramentum. Vnde Christus ipse, sicut leges aliquas tulit de Sacramentis ceteris, ita etiam de Matrimonio, cum sustulit polygamiam, & repudium: & sicut reliquit Ecclesiæ potestatem multa alia statuendi circa alia Sacramenta, ita etiam circa Matrimonia. Quare plena sunt Concilia vetera canonibus de Matrimonio, vt videre est in Concilio Turonensi I. in quo multorum Conciliorum canones allegantur.

SECUNDO obiicit Luther. in Babyl. cap. de Matrimonio, & Bucerus in cap. 19. Matth. *Deus melius nouit, quæ sint personæ aptæ ad Matrimonium, et quousque se extendant gradus cognationis, quàm ullus homo. At ipse non prohibet coniugia, nisi usque ad secundum gradum in linea in qua, ergo temerè prohibentur ab hominibus coniugia in gradibus ulterioribus.*

RESPONDEO, Deus sapientissimè & planè diuinè legem dedit populo suo, quam tamen legem eadem sapientia noluit nobis esse communem, sed illi tantum populo peculiarem: aliud enim conueniebat illi vni populo, aliud Ecclesiæ Christianæ per omnes Gentes diffusa. Illi enim populo, non fuit admodum restringenda lex coniugij, tum quod pauci essent, tum quod in eadem tribu opes propriè conferuandæ erant, tum denique, quod illi valde prouisi essent ad uxores repudiandas. Cum enim consanguineæ magis diligantur, quàm externæ mulieres, quod minus illi arcebantur a Matrimoniis cum consanguineis, eò magis clauderentur aditus ad repudia. DENIQUE sicut ob infirmitatem illius Gentis mittebantur repudia, & polygamia, ita etiam concedebantur Hebræis coniugia in quibusdam gradibus, in quibus Christianis minimè deceret concedi. Vnde S. Augustinus libro 15. ciuit. cap. 16. fatetur, antiquis licita fuisse coniugia

coniugia cum consobrinis, & ea tamen Christianis rectissime prohiberi,

TERTIO obiiciunt Beza, & Kemnitijs, ille in libro de repudijs, iste in 2. par. Exam. Trid. Concil. pag. 1235. aliquot Concilia vetera, vt Epannese cap. 30. Turonense II. can. 12. Parisiense I. cap. 4. in quibus non prohibentur coniugia, nisi vsque ad secundum gradum: quibus addi potest testimonium S. Gregorij in responsis ad interrogata Angustini Anglorum Episcopi, cap. 6. vbi docet, in tertio & quarto gradu Matrimonia contrahi posse, modò à secundo omninò abstinatur. Ex quibus testimonijs colligunt aduersarij, prohibitionem quarti gradus, & multò magis septimi antiquæ Ecclesiæ fuisse incognitam.

RESPONDEO, falsum est antiquitati incognitam fuisse legem de prohibitione vsque ad septimum gradum Nam in primis ALEXANDER II, qui sedit post annum Domini M, LX, in Concilio Lateranensi, vt habemus can. ad sedem, 35. q. 5. affirmat, antiquum morem Ecclesiæ per longa tempora durasse, vt vsque ad septimum gradum coniugia interdicerentur. S. GREGORIUS, qui anno DC. sedebat, id est, 460. annis ante Alexandrum II. libro. 12. epist. 31. ad Felicem Episcopum Messanensem aperissimè scribit, se cum solis Anglis ob recentem conuersionem ad fidem dispensasse, vt in tertio & quarto gradu Matrimonia contraherent, cum alioqui vsque ad septimum communi lege interdicerentur: ex quo solutum manet argumentum ex Gregorio antea factum. Præterea IULIUS Papa, qui plus ducentis annis Gregorium antecessit, affirmat, nullum permittendum esse Matrimonium contrahere intra septimum gradum, vt habetur canon. Nullum, 35. quæst. 2. & apud Iuonem lib. 7. decreti.

Exstat etiam Consilium TOLETANVM II. celebratum ante tempora S. Gregorij, vbi in 5. capite statuitur, vt Matrimonium nullus contrahat cum propinquis vllis, vsquequo lineamenta affinitatis generis successione cognoscit: quem locum explicat Alexander II. loco citato, vt sensus sit, prohibita esse coniugia in omnibus gradibus, & proinde in septem; nullus enim vltra septimum cognationem vllam agnoscit. Simile factum est decretum in Germania in Concilio VVORMATIENSI, referente Gratiano can. in Copulatione,

TT ne,

ne, 35. q. 2. vbi prohibentur coniugia in propria cognatione, vsque dum generatio agnoscitur, aut memoria retinetur. Concilium item AGATHENSE in Gallia celebratum ante illa omnia, quæ aduersarij citant, can. 61. post prohibitionem graduum aliquorum, addit generalem prohibitionem, ne quis vllam consanguineam suam ducat vxorem. Exstat denique apud eundem Gratianum eadem causa, 35. q. 2. can. Nulli & can. Contradicimus, duo alia Concilia Gallicana, LVGDVNENSE, & CARYLONENSE, in quibus rursum ad septimum vique gradum Matrimonia prohibentur. Habemus igitur morem siue legem de septem gradibus, non fuisse incognitam antiquitati, cum in Italia, Gallia, Hispania, & Germania multis sæculis viguerit, & ante annos Minutium cœperit.

Ad illa igitur tria Concilia ab aduersariis citata, dico enumerari in illis Conciliis præcipuos quosdam gradus, sed non negari esse etiam alios prohibitos. Nam Concilium Ieronense II remittit se ad superiora Concilia, vt ad Epanensem, & alia, & aperte profitetur, seruanda est statuta veterum. Epanense autem adducit initium can. 61. Concilij Agathensis antea celebrati; ex quo intelligimus, omnia conuenire cum Agathensi, vbi generaliter prohibetur cum omnibus consanguineis Matrimonium.

ADDE quod etiam si constaret ea Concilia permisisse coniugia vitra secundum gradum, nihil absurdi sequeretur: potest enim in eiusmodi rebus mutabilibus, mutatio, & varietas facillè accidere.

QUARTO, obiiciunt iidem Beza & Kemnitius, rationem Lateranensis Concilij, cur prohibitio restricta sit ad quartum gradum, omninò ridiculam, & puerilem esse: redditur enim ea causa, quia quatuor sunt humores in corpore humano, prout ex quatuor elementis hominem constat esse compositum.

RESPONDEO, Concilij illius omnium frequentissimi, & celeberrimi sanctio, qua cognatio ad quartum gradum restricta est, non ea ratione nititur, quam hæretici exagitant suscepisse, sed aliis longè grauioribus, vt patet ex ca. 50. eiusdem Concilij. Præcipua autem ratio est, quia experientia docet, non posse hoc tempore tot graduum prohibitionem

tionem sine ingenti dispendio conseruari. Nam quia ætas decreuit, & charitas retrixit, & concupiscentia aucta est, fit læpissimè, vt homines non recordentur tantæ multitudinis consanguineorum, & affinium; & se ad illos, tanquam ad extraneos habeant, & idèd frequenter in gradibus prohibitis plurimi ex ignorantia, vel negligentia contraherent Matrimonia, si adhuc prohibitio illa duraret: inde autem plurima dubia, lites, & scandala orirentur. Quare vt rectè fecerunt veteres, qui eos gradus seruarunt, quam diu experientia docuit commodè posse seruari: ita rectè fecerunt posteriores, qui eos gradus ad pauciores reuocarunt, quando ab eadem experientia docti, viderunt, iam non posse amplius sine magno dispendio, vt Concilium loquitur, obseruari. In quarto autem gradu rectè fixus est terminus, quia cum homines plurimi quartam generationem videant, non potest facile consanguinitas vsq; ad eum gradum obliuioni mandari.

PORRO ratio illa de quatuor humoribus, non vt ratio primaria, sed vt congruentia quædam adfertur: neque tamen inepta, aut ridicula est, sed planè physica, vt S. Thomas ostendit in 4. dist. 40. q. 1. art. 4. Quia enim homo ex quatuor elementis constat, colligitur admodum probabiliter, in quarto gradu penitus deficere vim illam sanguinis eiusdem, quæ à primo stipite trahitur. In permitione enim sanguinis à patre accepti cum alio extraneo, quæ fit in generatione: id quod est subtilissimum, nimirum vis ignea, 1. confunditur, & perit 2. vis aëra. 3. aquea. 4. terrea. Quare in quarta generatione totus ille sanguis perire videtur.

CAPVT XXX.

De Cognatione spirituali, & legali, deq; publica honestate & Affinitate ex fornicatione.

QVINTA propositio: Cognatio spiritualis, & legalis, Publica iustitia, & Affinitas ex fornicatione meritò ab Ecclesia inter impedimèta Matrimonij referuntur. De cognatione spirituali, & legali, integri tituli exstant in epistolis decretalibus; multa etiam testimonia veterum legi possunt apud Gratianum, 30. quæst.